

OCENA WARTOŚCI UŻYTKOWEJ BYDŁA RAS MIĘSNYCH

WYNIKI ZA ROK 2022

WARSZAWA 2023

Spis treści:

1. Wstęp 5

2. Organizacja pracy Polskiego Związku Hodowców i Producentów Bydła Mięsnego 6

3. Wielkość pogłowia bydła ras mięsnych w Polsce 8

4. Populacja czystorasowa 9

 4.1. Masy ciała cieląt po urodzeniu 10

 4.2. Masy ciała i przyrosty dobowe młodzięży w wieku 210 dni 11

 4.3. Masy ciała i przyrosty dobowe buhajków w wieku 420 dni 14

5. Wyniki oceny wartości użytkowej bydła w poszczególnych stadach16

6. Populacja mieszańcowa 79

 6.1. Masy ciała cieląt po urodzeniu 80

 6.2. Masy ciała i przyrosty dobowe młodzięży w wieku 210 dni 82

7. Ocena pokroju krów i buhajów poszczególnych ras 84

8. Rozkład wycieleń w populacji czystorasowej i mieszańcowej 85

9. Rodzaje porodów krów poszczególnych ras 87

10. Żywotność cieląt poszczególnych ras 88

11. Ocena wartości użytkowej buhajów ras mięsnych 88

 11.1. Opis metody oceny wartości użytkowej 90

 11.2. Opis metody oceny pokroju 91

 11.3. Wyniki oceny 92

OPRACOWANIE:

Wstęp
Prezes PZHiPBM
Jacek Zarzecki

Rozdziały 2 – 10
dr inż. Jarosław Ptak
mgr inż. Irmína Ołtarzewska
dr inż. Janusz Piotrowski
mgr inż. Agnieszka Zbrzeźniak

Rozdział 11
dr inż. Grzegorz Skrzyński
dr inż. Bartosz Szymik

1. Wstęp.

Szanowni Hodowcy, oddajemy w Państwa ręce sprawozdanie z wyników oceny wartości użytkowej krajowej populacji bydła mięsnego za rok 2022. Tym razem przedstawiamy Państwu wyniki roczne w zmienionej formule, umożliwiającej porównanie wyników osiąganych we własnych stadach z wynikami uzyskanymi we wszystkich krajowych stadach tej samej rasy.

W analizowanym roku nastąpił niewielki spadek pogłowia krów ocenianych o 1,2 % oraz liczby stad o 0,4 %. Przyczyną takiego stanu rzeczy był nieznaczny spadek średniej liczby krów w stadzie o 0,5% (z 19 szt. do 18,9 szt.). Powyższe nie wynika zapewne z pogorszenia koniunktury na rynku wołowiny, ponieważ w 2022 roku była ona sprzyjająca hodowli bydła mięsnego, (zarówno w przypadku produkcji żywca jak i materiału hodowlanego), może jednak ona wynikać z zaostrzenia poziomu selekcji w stadach. Należy jednak pamiętać, że w każdym roku ubywa nam część stad bydła mięsnego – chociażby z tego powodu, że często nie mają one następców, z kolei przybywające w tym samym czasie nowe stada bydła mięsnego zwykle nie są na początku tak bardzo liczne. O stosunkowo dużym obrocie materiału hodowlanego w 2022 roku świadczy utrzymująca się duża ilość wystawianych przez dział ksiąg PZHiPBM świadectw zootechnicznych. Świadczy to o utrzymującym się wysokim popycie na polski materiał hodowlany.

Pomimo panującej w ostatnim czasie niestabilnej sytuacji na rynku pasz i innych środków do produkcji rolnej nie odnotowujemy pogorszenia koniunktury na rynku żywca wołowego. Mamy nadzieję, że stymulujący wpływ na hodowlę bydła mięsnego spowodują wprowadzone obecnie subwencje do gospodarstw utrzymujących podwyższone standardy dobrostanu zwierząt. Płynące do nas ze strony Hodowców informacje potwierdzają, że Hodowcy zdecydowanie skorzystają z dodatkowych „dopłat dobrostanowych”. Ponieważ jak sądzimy, hodowla bydła mięsnego nadal będzie alternatywą dla innych kierunków produkcji rolniczej w Polsce w najbliższych latach, żywimy nadzieję na dalszy szybki jej rozwój. Jednocześnie utwierdza to nas w przekonaniu, że popularyzacja tej hodowli jest niezbędna i kluczowa dla polskiej gospodarki w perspektywie najbliższych lat. Analizując wyżej opisane tendencje, w najbliższym czasie należy spodziewać się wzrostu zapotrzebowania na wysokojakościowy materiał hodowlany. Należy w tym miejscu zaznaczyć, że w doskonaleniu krajowej populacji bydła mięsnego ogromną rolę ogrywa dotacja z Funduszu Postępu Biologicznego, bez której nasza działalność w tym zakresie byłaby niezwykle trudna do zrealizowania.

Zachęcam Państwa do porównania wyników zawartych w niniejszym opracowaniu. Mam nadzieję, że nowe podejście do analizy uzyskiwanych przez Państwa wyników oceny wartości użytkowej pozwoli na bardziej precyzyjne podejmowanie decyzji w zakresie selekcji materiału hodowlanego, a w efekcie uzyskiwanie coraz lepszych efektów pracy w stadach.

Z wyrazami szacunku,
Prezes Zarządu PZHiPBM

Jacek Zarzecki

2. Organizacja pracy Polskiego Związku Hodowców i Producentów Bydła Mięsnego w zakresie prowadzenia oceny użytkowości

Polski Związek Hodowców i Producentów Bydła Mięsnego działa na podstawie art. 10 ust. 1 Ustawy z dnia 10 grudnia 2020 r. o organizacji hodowli i rozrodzie zwierząt gospodarskich (tekst jednolity Dz. U. z 2021 r., poz. 36) oraz obwieszczenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 27 stycznia 2021 r. (poz. 126) w sprawie podmiotów uprawnionych do prowadzenia oceny wartości użytkowej lub oceny genetycznej bydła, świń, owiec, kóz i koni, które uprawnia PZHiPBM do prowadzenia oceny wartości użytkowej w zakresie oceny bydła typu użytkowego mięsnego.

Związek prowadzi obecnie ocenę użytkowości dla niżej wymienionych ras bydła mięsnego:

• Angus – odmiana czarna (AN) i czerwona (AR)	• Highland (HI)
• Aubrac (AU)	• Limousine (LM)
• Beefmaster (BM)	• Piemontese (PI)
• Belgijska biało-błękitna (BB)	• Simentaler mięsny (SM)
• Blonde d'Aquitaine (BD)	• Salers (SL)
• Charolaise (CH)	• Uckermärker (UK)
• Galloway (GA)	• Wagyu (WA)
• Hereford (HH)	• Welsh Black (WB)

3. Wielkość pogłowia bydła ras mięsnych w Polsce.

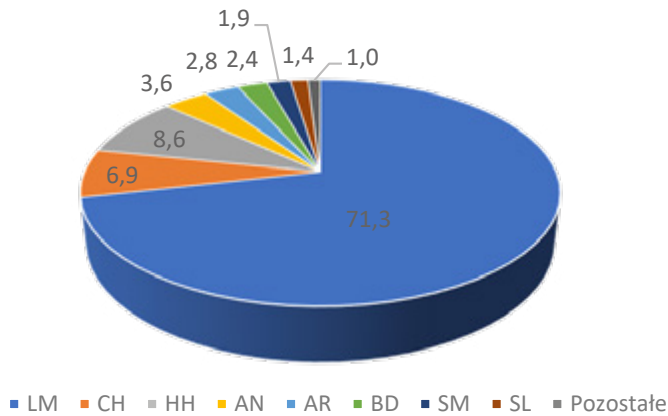
Tabela 1. Liczba i struktura stad hodowlanych bydła mięsnego w Polsce

Wyszczególnienie	Stan na 31 grudnia (szt.)		Różnica %
	2021	2022	
Liczba krów ocenianych	21840	21575	- 1,2
Liczba gospodarstw	1057	1057	0
Średnia liczba krów w gospodarstwie	20,7	20,4	- 1,4
Liczba stad	1147	1142	- 0,4
Średnia liczba krów w stadzie	19,0	18,9	- 0,5

Według stanu na dzień 31 grudnia 2022 roku, populacja krów ocenianych wszystkich ras bydła mięsnego wynosiła 21575 sztuk i była mniejsza, w porównaniu do stanu z 2021 r., o 265 szt. tj. o 1,2 % (wykres nr 1). Liczba gospodarstw nie zmieniła się (wykres nr 2) a liczba stad spadła o 0,4 % (wykres nr 4).

Wykres nr. 1 Liczba krów ocenianych

Wykres nr 6. Struktura rasowa populacji czystorasowej bydła mięsnego w roku 2022.

Pozostałe rasy stanowią: Highland (0,7 %), Galloway (0,1 %), Piemontese (0,09 %), Welsh Black (0,07 %), Wagyu (0,03 %), Uckermäker (0,02 %), Belgijska biało-błękitna (0,02 %)

4.1. Masy ciała cieląt po urodzeniu.

Tabela 3. Porównanie średnich

Galloway	17	197	15	196	-1	-0,5
Hereford	624	239	728	242	3	1,3
Highland	32	171	40	164	-7	-4,1
Limousine	6020	248	5954	248	0	0
Piemontese	9	236	8	221	-15	-6,4
Salers	103	248	93	248	0	0
Simentaler mięsny	144	270	123	274	4	1,5
Uckermärker	1	280	0	0	0	0
Wagyu	0	0	0	0	0	0
Welsh Black	11	245	2	251	6	2,4

Analiza danych zawartych w tabeli 5 wykazała nieznaczny wzrost średnich mas ciała standaryzowanych na wiek 210 dni czystorasowych jałówek, określonych w roku 2022 w stosunku do roku 2021 w obrębie następujących ras: Belgijska biało-błękitna, Blonde d'Aquitaine, Hereford, Simentaler

Highland	47	635	51	706	71	11,2
Limousine	5553	1117	5435	1130	13	1,2
Piemontese	5	1030	7	974	-56	-5,4
Salers	81	1101	110	1152	51	4,6
Simentaler mięsny	149	1174	108	1215	41	3,5
Uckermärker	2	1038	0	0	0	0
Wagyu	0	0	0	0	0	0
Welsh Black	3	950	6	934	-16	-1,7

W tabeli 8 przedstawiono średnie przyrosty czystorasowych buhajków w wieku 210 dni uzyskane w 2021 i 2022 roku. Wzrost średnich przyrostów zanotowano u połowy ras, w tym największy u ras: Galloway (o 11,4 %), Highland (o 11,2 %) i Salers (o 4,6 %). Najwyższym średnim przyrostem w roku 2022 charakteryzowały się buhajki rasy Blonde d'Aquitaine (1250 g) i Simentaler – 1215 g. Spadki przyrostów były przeważnie niewielkie, nieprzekraczające 2,5 %, z wyjątkiem rasy Piemontese, u której zanotowano spadek rzędu 5,4

Numer stada	Rasa	Liczba krów na 31.12.2022	Użytkowość krów				Użytkowość mięsna młodzieży							
			Średni wiek I wycielenia	Średnia dł. użyt. krów w stadzie (I. laktacji)	Średni okres między wycieleniami	Średnia mleczność	Średnia masa urodz. J	Średnia masa urodz. B	Średnia masa st. na 210 dni J	Średni przyrost w wieku 210 dni, J	Średnia masa st. na 210 dni B	Średni przyrost w wieku 210 dni, B	Średnia masa st. na 420 dni B	Średni przyrost w wieku 420 dni, B
ANGUS CZARNY														
79	AN	1	925	1.0		2034	32	37	297	1263	231	924		
80	AN													

Numer stada	Rasa	Liczba krów na 31.12.2022	Użytkowość krów				Użytkowość mięsna młodoży							
			Średni wiek I wycielenia	Średnia dł. użyt. krów w stadzie (l. laktacji)	Średni okres między wycieleniami	Średnia mleczność	Średnia masa urodz. J	Średnia masa urodz. B	Średnia masa st. na 210 dni J	Średni przyrost w wieku 210 dni, J	Średnia masa st. na 210 dni B	Średni przyrost w wieku 210 dni, B	Średnia masa st. na 420 dni B	Średni przyrost w wieku 420 dni, B
BELGIJSKA BIAŁO-BŁĘKITNA							BELGIJSKA BIAŁO-BŁĘKITNA							
2	BB	12	890	1.2	434	2435	45	48	266	1053	328			

Numer stada	Rasa	Liczba krów na 31.12.2022	Użytkowość krów				Użytkowość mięsna młodoży							
			Średni wiek I wycielenia	Średnia dł. użyt. krów w stadzie (I. laktacji)	Średni okres między wycieleniami	Średnia mleczność	Średnia masa urodz. J	Średnia masa urodz. B	Średnia masa st. na 210 dni J	Średni przyrost w wieku 210 dni, J	Średnia masa st. na 210 dni B	Średni przyrost w wieku 210 dni, B	Średnia masa st. na 420 dni B	Średni przyrost w wieku 420 dni, B
BLONDE D'AQUITAINE														
59	BD	1	1031	1.0		2057	37		254	1034				
61	BD	0	1078											

Numer stada	Rasa	Liczba krów na 31.12.2022	Użytkowość krów				Użytkowość mięsna młodoży							
			Średni wiek I wycielenia	Średnia dł. użyt. krów w stadzie (l. laktacji)	Średni okres między wycieleniami	Średnia mleczność	Średnia masa urodz. J	Średnia masa urodz. B	Średnia masa st. na 210 dni J	Średni przyrost w wieku 210 dni, J	Średnia masa st. na 210 dni B	Średni przyrost w wieku 210 dni, B	Średnia masa st. na 420 dni B	Średni przyrost w wieku 420 dni, B
CHAROLAISE														CHAROLAISE
243	CH	16	1203	3.9	684	2175	36	38	251	1022	287	1190		
245														

Numer stada	Rasa	Liczba krów na 31.12.2022	Użytkowość krów				Użytkowość mięsna młodoży							
			Średni wiek I wycielenia	Średnia dł. użyt. krów w stadzie (l. laktacji)	Średni okres między wycieleniami	Średnia mleczność	Średnia masa urodz. J	Średnia masa urodz. B	Średnia masa st. na 210 dni J	Średni przyrost w wieku 210 dni, J	Średnia masa st. na 210 dni B	Średni przyrost w wieku 210 dni, B	Średnia masa st. na 420 dni B	Średni przyrost w wieku 420 dni, B
CHAROLAISE														
324	CH	4	1251	1.3	394	2091		42			256	1020		
325	CH	13												

Numer stada	Rasa	Liczba krów na 31.12.2022	Użytkowość krów				Użytkowość mięsna młodzieży							
			Średni wiek I wycielenia	Średnia dł. użyt. krów w stadzie (I. laktacji)	Średni okres między wycieleniami	Średnia mleczność	Średnia masa urodz. J	Średnia masa urodz. B	Średnia masa st. na 210 dni J	Średni przyrost w wieku 210 dni, J	Średnia masa st. na 210 dni B	Średni przyrost w wieku 210 dni, B	Średnia masa st. na 420 dni B	Średni przyrost w wieku 420 dni, B
HEREFORD														HEREFORD
156	HH	12	818	4.1	359	2008	37	37	242	973	251	1021		
165														

Numer stada	Rasa	Liczba krów na 31.12.2022	Użytkowość krów				Użytkowość mięsna młodoży							
			Średni wiek I wycielenia	Średnia dł. użyt. krów w stadzie (l. laktacji)	Średni okres między wycielieniami	Średnia mleczność	Średnia masa urodz. J	Średnia masa urodz. B	Średnia masa st. na 210 dni J	Średni przyrost w wieku 210 dni, J	Średnia masa st. na 210 dni B	Średni przyrost w wieku 210 dni, B	Średnia masa st. na 420 dni B	Średni przyrost w wieku 420 dni, B
HEREFORD														HEREFORD
293	HH	8	780	6.1	423	2063	33	38	231	944	263	1074	451	

Numer stada	Rasa	Liczba krów na 31.12.2022	Użytkowość krów				Użytkowość mięsna młodzieży							
			Średni wiek I wycielenia	Średnia dł. użyt. krów w stadzie (l. laktacji)	Średni okres między wycieleniami	Średnia mleczność	Średnia masa urodz. J	Średnia masa urodz. B	Średnia masa st. na 210 dni J	Średni przyrost w wieku 210 dni, J	Średnia masa st. na 210 dni B	Średni przyrost w wieku 210 dni, B	Średnia masa st. na 420 dni B	Średni przyrost w wieku 420 dni, B
HEREFORD														HEREFORD
341	HH	8	1796	1.8	343	1721	27	29	205	843	252	1051		
342														

Numer stada	Rasa	Liczba krów na 31.12.2022	Użytkowość krów				Użytkowość mięsna młodoży							
			Średni wiek I wycielenia	Średnia dł. użyt. krów w stadzie (l. laktacji)	Średni okres między wycieleniami	Średnia mleczność	Średnia masa urodz. J	Średnia masa urodz. B	Średnia masa st. na 210 dni J	Średni przyrost w wieku 210 dni, J	Średnia masa st. na 210 dni B	Średni przyrost w wieku 210 dni, B	Średnia masa st. na 420 dni B	Średni przyrost w wieku 420 dni, B
HEREFORD														HEREFORD
383	HH	15	845	1.0		1981	30	32	232	961	253	1055		

Numer stada	Rasa	Liczba krów na 31.12.2022	Użytkowość krów				Użytkowość mięsna młodoży							
			Średni wiek I wycielenia	Średnia dł. użyt. krów w stadzie (l. laktacji)	Średni okres między wycieleniami	Średnia mleczność	Średnia masa urodz. J	Średnia masa urodz. B	Średnia masa st. na 210 dni J	Średni przyrost w wieku 210 dni, J	Średnia masa st. na 210 dni B	Średni przyrost w wieku 210 dni, B	Średnia masa st. na 420 dni B	Średni przyrost w wieku 420 dni, B
LIMOUSINE														LIMOUSINE
107	LM	23	1081	4.3	359	1930	33	34	223	906	254	1049		

Numer stada	Rasa	Liczba krów na 31.12.2022	Użytkowość krów				Użytkowość mięsna młodoży							
			Średni wiek I wycielenia	Średnia dł. użyt. krów w stadzie (I. laktacji)	Średni okres między wycieleniami	Średnia mleczność	Średnia masa urodz. J	Średnia masa urodz. B	Średnia masa st. na 210 dni J	Średni przyrost w wieku 210 dni, J	Średnia masa st. na 210 dni B	Średni przyrost w wieku 210 dni, B	Średnia masa st. na 420 dni B	Średni przyrost w wieku 420 dni, B
LIMOUSINE														LIMOUSINE
335	LM	39	1173	3.3	467	2298	35	38	268	1109	294	1218	521	

Numer stada	Rasa	Liczba krów na 31.12.2022	Użytkowość krów				Użytkowość mięsna młodoży							
			Średni wiek I wycielenia	Średnia dł. użyt. krów w stadzie (I. laktacji)	Średni okres między wycieleniami	Średnia mleczność	Średnia masa urodz. J	Średnia masa urodz. B	Średnia masa st. na 210 dni J	Średni przyrost w wieku 210 dni, J	Średnia masa st. na 210 dni B	Średni przyrost w wieku 210 dni, B	Średnia masa st. na 420 dni B	Średni przyrost w wieku 420 dni, B
LIMOUSINE														LIMOUSINE
502	LM	7	1712	6.0	414	2125	39	41	248	996	306	1272		

Numer stada	Rasa	Liczba krów na 31.12.2022	Użytkowość krów				Użytkowość mięsna młodoży							
			Średni wiek I wycielenia	Średnia dł. użyt. krów w stadzie (I. laktacji)	Średni okres między wycieleniami	Średnia mleczność	Średnia masa urodz. J	Średnia masa urodz. B	Średnia masa st. na 210 dni J	Średni przyrost w wieku 210 dni, J	Średnia masa st. na 210 dni B	Średni przyrost w wieku 210 dni, B	Średnia masa st. na 420 dni B	Średni przyrost w wieku 420 dni, B
LIMOUSINE														LIMOUSINE
667	LM	16	962	6.3	633	2276	33	44	275	1147	281	1128		

Numer stada	Rasa	Liczba krów na 31.12.2022	Użytkowość krów				Użytkowość mięsna młodzieży							
			Średni wiek I wycielenia	Średnia dł. użyt. krów w stadzie (I. laktacji)	Średni okres między wycieleniami	Średnia mleczność	Średnia masa urodz. J	Średnia masa urodz. B	Średnia masa st. na 210 dni J	Średni przyrost w wieku 210 dni, J	Średnia masa st. na 210 dni B	Średni przyrost w wieku 210 dni, B	Średnia masa st. na 420 dni B	Średni przyrost w wieku 420 dni, B
LIMOUSINE														LIMOUSINE
861	LM	16	892	8.3	364	2047	37	39	252	1021	261	1057</		

Numer stada	Rasa	Liczba krów na 31.12.2022	Użytkowość krów				Użytkowość mięsna młodej							
			Średni wiek I wycielenia	Średnia dł. użyt. krów w stadzie (l. laktacji)	Średni okres między wycieleniami	Średnia mleczność	Średnia masa urodz. J	Średnia masa urodz. B	Średnia masa st. na 210 dni J	Średni przyrost w wieku 210 dni, J	Średnia masa st. na 210 dni B	Średni przyrost w wieku 210 dni, B	Średnia masa st. na 420 dni B	Średni przyrost w wieku 420 dni, B
LIMOUSINE							LIMOUSINE							
2040	LM	1	847	1.0		2033	35	38			251	1024	48	

Numer stada	Rasa	Liczba krów na 31.12.2022	Użytkowość krów				Użytkowość mięsna młodoży							
			Średni wiek I wycielenia	Średnia dł. użyt. krów w stadzie (l. laktacji)	Średni okres między wycieleniami	Średnia mleczność	Średnia masa urodz. J	Średnia masa urodz. B	Średnia masa st. na 210 dni J	Średni przyrost w wieku 210 dni, J	Średnia masa st. na 210 dni B	Średni przyrost w wieku 210 dni, B	Średnia masa st. na 420 dni B	Średni przyrost w wieku 420 dni, B
SIMENTAL MIĘSNY							SIMENTAL MIĘSNY							
64	SM	147	1075	5.1	456	2158	33	34	266	1106				

